Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIII. No. 90 | JERSEY CITY and NEW YORK, | SATURDAY, MAY 11, 1996 | CENTS 75 ЦЕНТІВ | ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК | СУБОТА, 11-го ТРАВНЯ 1996 р. | Ч. 90. РІК CIII

„Нічого кращого немає, як тая мати молодая"

Л. КУЧМА ПОГОДИВСЯ НА ОДНОПАЛАТНИЙ ПАРЛЯМЕНТ

Київ (Р. Р.). — Тут під час недавньої зустрічі з представниками 11-ох парляментарних фракцій з питань узгодження положень нової конституції України Президент Леонід Кучма погодився із включенням до проєкту конституції статті про однопалатний парлямент як „перехідного положення на п'ять років".

Як уже інформовано, у проєкті, підготовленому Конституційною комісією, передбачено двопалатну структуру законодавчого органу влади. Під час зустрічі з міжфракційною групою Л. Кучма погодив майже всі основні принципові положення проєкту основного закону. За словами віцепрем'єр-міністра з політичних питань Олександра Ємця, Л. Кучма підтримав „десятки змін, запропонованих фракціями". В тому числі і більш чітке окреслення статусу Кабінету Міністрів, як „вищого виконавчого органу в системі виконавчої влади".

Зміни торкнулися і положення про самого Президента. Передбачено, що він призначає прем'єр-міністра після узгодження його кандидатури з парляментом.

Погодився Л. Кучма і на створення в Україні Ради магістратури, спеціяльного органу, що має вплив на судову владу.

Заступник голови парляментарної Комісії з питань правної політики Олександер Лавринович висловив переконання, що критика проєкту конституції як пропрезидентського — безпідставна. За його словами, під час узгодження тексту основного закону „збалансовано всі спірні питання до рівня максимальної демократичности". В ньому чітко розмежовано уповноваження гілок влади, зліквідовано їх дублювання та розщеплення прав.

О. Ємець зазначив, що „конституційний процес наближається до свого завершення" і конституцію буде прийнято, не зважаючи на активне „блькування цього процесу ортодоксами у Верховній Раді".



Тарас Шевченко

Мати

У нашім раї, на землі,
Нічого кращого немає,
Як тая мати молодая
З своїм дитяточком малим.
Буває іноді: дивлюся,
Дивуюсь дивом, і печаль
Охватить душу; стане жаль
Мені її, і зажурюся
І перед нею помолюся,
Мов перед образом святим
Тієї Матері Святої,
Що в мир наш Бога принесла.
Тепер їй любо, любо жити:
Вона серед ночі встає,
І стереже добро своє,
І дожидає того світу,
Щоб знов на нього надивитись,
Наговоритись. „Це моє,
Моє!" — і дивиться на його,
І молиться до його Богу,
І вийде з дому погулять,
Гордіше самої цариці,
Щоб людям, бачте, показать
Своє добро...

Сирія і Ливан не приймають американського пляну

Бейрут, Ливан. — Як уже повідомлялося, З'єднані Стейти Америки запропонували створити групу з представників п'яти країн, яка контролювала б, як Ізраїль і проіранська екстремістична організація Гезболла дотримують умови перемир'я. Однак у відповідь на цей плян Сирія та Ливан висунули контрпропозицію.

В розмові з журналістами прем'єр-міністер Ливану Рафік Гарірі повідомив, що під час переговорів у Дамаску, сирійській столиці, узгоджено спільний ливансько-сирійський проєкт виходу з теперішньої близькосхідньої кризи. Подробиці проєкту поки що є таємницею, а з головними його точками ливанці ознайомили амбасадорів ЗСА та Франції, які матимуть своїх представників у спеціяльній комісії спостерігачів. Членами комісії будуть також Сирія, Ливан та Ізраїль.

Згідно з американським пляном, комісія спостерігачів мала працювати на рівні міністрів закордонних справ, з головним бюром у Вашінгтоні і під загальним керівництвом ЗСА. Тим часом Сирія та Ливан наполягають, щоб згадана комісія була створена з представників спецслужб п'яти країн, а головне бюро знаходилося в ливанському прикордонному місті Лякура, оскільки там розташована база миротворчих сил ООН.

УКРАЇНА ПРИЄДНАЛАСЬ ДО КОНВЕНЦІЇ РЕ

Київ (Р. Р.). — Міністер закордонних справ України Геннадій Удовенко сказав на пресовій конференції, що у Страсбурзі, Франція, він взяв участь у праці 98-го засідання Комітету міністрів Ради Европи.

Від імені України Удовенко підписав Европейську соціяльну хартію; Хартію про регіональні мови та мови національних меншин; Конвенцію про запобігання тортурам та іншим покаранням, які принижують людську гідність.

Підписання згаданих документів відбулося у контексті виконання зобов'язань, взятих Україною під час вступу до Ради Европи. Від Ради Европи Конвенцію підписав генеральний секретар Даніель Таршис.

Европейська соціяльна хартія гарантує громадянам 19 основних соціяльних і економічних свобод, як наприклад, добра оплата за добру працю, медичне обслуговування тощо. Під цим документом уже стоять підписи 20-ох представників країн-членів Ради Европи. Конвенція проти негуманного поводження з в'язнями передбачає право відвідування місць ув'язнення міжнародними комісіями. Документ про мови передбачає забезпечення прав національних меншин на збереження мови.

У Страсбурзі Г. Удовенко зустрівся з міністром закордонних справ Польщі Д. Росаті, з яким обговорив питання підготови державної візити у червні Президента України Леоніда Кучми до Польщі та його участи в інформаційній зустрічі президентів країн Ради Европи. Сторони підтвердили необхідність активізації діяльности консультативного комітету президентів двох країн.

Під час зустрічі Г. Удовенко з міністром закордонних справ Латвії В. Біркавсом обговорено стан і перспективи двостороннього співробітництва.

В. Шмаров і В. Перрі обговорювали військові навчання

Київ. — Міністер оборони України Валерій Шмаров і секретар Департаменту оборони ЗСА Вілліям Перрі мали телефонічну розмову 8-го травня щодо підготови і проведення багатонаціональних військових навчань „Щит миру", повідомила УНІАР.

Навчання має відбутися в червні на території України у рамках програми НАТО „Партнерство для миру".

В. Перрі підтвердив наміри взяти участь у цих навчаннях. Міністри оборони домовилися під час наступної зустрічі в Україні обговорити всі проблеми виконання домовлень між Україною, ЗСА та Росією щодо ядерного розброєння України.

Ф. В. ДеКлерк створює опозицію

Йоганнесбург. — Парлямент Південної Африки у середу, 8-го травня, схвалив нову конституцію, яку віцепрезидент Ф. В. ДеКлерк назвав недосконалою, а день після того він повідомив, що його Національна партія покидає коаліційний уряд президента Нелсона Манделі.

Впродовж останніх двох років, Ф. В. ДеКлерк на становищі віцепрезидента почувався не

(Закінчення на стор. 3)

На депутата М. Горбатюка напали

Київ. — Депутат Мирослав Горбатюк в результаті нападу на нього 7-го травня потрапив з черепно-мозковою травмою до реанімаційного відділу, повідомила УНІАР. Стан його здоров'я був критичним.

На Д. Горбатюка напала група невідомих осіб о год. 11-ій вечора в під'їзді будинку, де мешкає депутат.

Д. Горбатюк є депутатом від 16-ї Радянської виборчої округи Києва і належить до парляментарної фракції Руху. Він також є головою київського обласного відділу Руху і членом Комісії з питань науки та народної освіти.

Народний Рух України вважає, що це — чергова політична розправа над рухівським активістом.

М. Горбатюк був організатором звернення депутатів Верховної Ради від Києва до Президента України про усунення з посту посадника столиці Леоніда Косаківського, урядуванням якого дуже незадоволений Рух.

Крім того, столичний Рух проводив кампанію проти кандидування до парляменту генерала Будникова, основного винуватця побоїща на Софійському майдані під час похорону Митрополита Володимира 18-го липня минулого року.

Також з ініціятиви київської організації НРУ створено комітет захисту прав громадян, незаконно виселених із своїх помешкань у центрі Києва.

Представники Руху висловили сумнів, що злочинців буде знайдено й покарано.

В Україні

РАКЕТОНОСІЇ ВИКОРИСТОВУЮТЬ У МИРНИХ ЦІЛЯХ

КИЇВ. — Верховна Рада України ратифікувала міжурядову угоду України і ЗСА про співпрацю в питаннях використання космічного простору в мирних цілях. Угоду підписано 14-го грудня 1995 року. Документ передбачає комерційне використання українських ракетоносіїв „Зеніт" і „Циклон", які виноситимуть американські сателіти в рамках проєкту „Морський старт". Із 20 запусків, які плянуються, Україна має право визначити мету і характер 11-ох. Перший запуск з морської плятформи плянується на лютий 1998 року.

ПЕРЕБУДОВУЮТЬ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД

УМАНЬ, Черкаська область. — На уманському вітамінному заводі монтують три великі лінії з виробництва лікарських препаратів, зокрема настоїв, мазей, екстрактів, супозиторіїв тощо. Виконанню проєкту сприяє німецька фірма „Лінда" із Дрездену. Пектини і вітаміни, які виробляється в Умані, користуються попитом не лише в країнах СНД, але й у Великобританія, Канаді та інших країнах. У першому кварталі 1996 року галузь експортувала продукції на 33 млн. дол. у той час як у минулому році за цілий рік — лише на 24 млн. дол.

АВТОБУС З ЛЮДЬМИ ВПАВ У РІКУ

ІВАНО-ФРАНКІВЩИНА. — У селі Яблуниця Надвірнянського району рейсовий автобус, у якому було 43 пасажири, впав із кручі у річку Прутець. Дві особи загинуло, 12 поранено. Трагедія сталася через порушення водієм правил безпеки. Здійснюючи маневр звороту, він не розрахував заднього ходу. А головне, знехтував тим, що в тому місці цей маневр взагалі заборонено робити. Для цього є спеціяльний майданчик. Бажаючи заощадити час, водій вратив життя.

УКРАЇНСЬКІ БАГАЧІ НЕ ХОЧУТЬ ВКЛАДАТИ ІНВЕСТИЦІЇ У РІДНУ ЕКОНОМІКУ

КИЇВ. — Агенство УНІАН інформує, що в американському журналі „Форейн Аффейрс" надруковано коментар про ситуацію в Україні. Автори статті Джан Мроз та Олександер Павлюк пишуть, що чимало представників українських ділових кіл не поспішають вкладати інвестиції в українську економіку. Отож не дивно, що чужоземні інвестори також тримаються на відстані. Автори статті наводять слова Президента України на зустрічі в Ню Йорку у жовтні 1995 року з інвесторами. Він сказав, що на одного мешканця України припадає 12 дол. чужоземних інвестицій, в той час, як в Мадярщині на кожного припадає 670 дол. інвестицій, у Чехії — 319 дол., Естонії — 298, в Росії — 27 дол. на одного мешканця.

Виділено додаткові фонди на Рівненську і Хмельницьку АЕС

Київ. — Завдяки новим фондам перспективи завершення будівництва Рівненської і Хмельницької атомних електростанцій виглядають тепер значно краще.

В рамках пляну „великої сімки" в Україні підписано найбільший окремий контракт на суму понад 8 млн. екю між Европейським консорціюмом ядерної допомоги, Київенергопроєктом, російським підприємством МОХТ та Европейською комісією. Цей проєкт фінансовано через програму ядерної безпеки програми Тасіс Европейського союзу, яка спрямована на виконання базових технічних та аналітичних робіт для завершення будівництва четвертого бльоку Рівненської та другого бльоку Хмельницької АЕС. Спонзором його є Европейський комітет атомної енергії.

Завершення будівництва та підвищення рівня безпеки на цих двох бльоках визнано одним з найпріоритетніших проєктів для забезпечення виве-

(Закінчення на стор. 4)

Бавнд Брук — святиня нашого духу

Джерзі Сіті, Н. Дж. (Р. Юревич). — Ім'я поета Леоніда Федорука, члена Спілки письменників України, вже достатньо відоме українській громаді ЗСА. Презентація його першої книжки поезій „Липнева моя Україна" мала незаперечний успіх. І ось тепер, два роки після виходу першої книжки, поет знову зустрівся з своїми шанувальниками і друзями. І не просто зустрівся, а подарував їм нову збірку своїх поезій, яка має незвичну назву „Серцетрус". Тому перше питання:

— Чому у нової книжки не така співуча назва, як у попередньої, і чому саме „Серцетрус"?

— „Серцетрус", бо таке й наше життя, що потрясає і серце, й душу. І обов'язок поета — бути в епіцентрі подій... Та найперше я хотів би висловити найщирішу вдячність колективові редакції „Свободи" — дуже потрібної у наш складний час газети, — і її головному редакторові Зеноновi Сниликові, який знає ціну і належно пошановує поетичне слово. Я вдячний також тим людям, які чекали на цю зустріч зі мною і які все зробили, аби хоч частючка моїх творів тут пішла, як мовиться, у світ. Слова вдячности адресую передовсім керівникам Українського Освітньо-Культурного Центру у Філядельфії Борисові Захар-



Л. Федорук в редакції „Свободи".

(Закінчення на стор. 3)

В АМЕРИЦІ

ЧИМРАЗ ЧАСТІШЕ ЗАСОБИ масової інформації у своїх звідомленнях торкаються справи цьогорічних президентських виборів. Останніми днями на сторінках преси була пригадка про те, що телевізійна мережа Фокс, ще в лютому вирішила надати головним президентським кандидатам однакову кількість безплатного часу для їхніх передвиборчих виступів і до такого ж кроку закликала інші телевізійні мережі. На той заклик тому два дні позитивно відгукнулись всі інші головні телевізійні мережі крім одної Ей-Бі-Сі, яка свою позитивну заяву зголосила тільки у середу, 8-го травня.

КОЖНОГО РОКУ В ГОЛЛИВУДІ за кінофільми видають престижеві нагороди Оскара, відповідником для театральних п'єс є нагорода Тоні. Коли цього тижня опубліковано котрі п'єси та акторів сцени номіновано на нагороду Тоні, то серед них на нагороду найкращої акторки номіновано відому акторку Джулі Ендрюс за головну ролю у п'єсі „Віктор Вікторія". Згадана п'єса втішається великою популярністю серед глядачів і єдина номінація головної акторки здивувала багатьох. Ще більше було здивування коли у середу, 8-го травня, в пополудневому виступі на Бродвеї,Джулі Ендрюс повідомила, що відмовляється від тієї номінації, бо уважає, що номінування тільки її не є справедливим.

У СВІТІ

ПІСЛЯ СМЕРТИ керівника національно-визвольної боротьби чеченського народу генерала Джохара Дудаєва його іменем названо одну з центральних площ в Анкарі, столиці Туреччини, а в Стамбулі на вшанування пам'яті великого чеченця закладено новий парк. Виступаючи на урочистій церемонії з цього приводу, посадник Стамбулу Реджеп Ердоган назвав Дж. Дудаєва „символом волелюбної Чечні" і висловив певність, що „справа, за яку боровся генерал Дудаєв, ніколи не вмре". Парк імені Дж. Дудаєва розміщено у Байрампаші, одному з найгарніших районів Стамбулу, він займає 4,500 квадратових метрів.

В ТОКІО заарештовано колишнього президента компанії „Космо" Шампаті Тайдо. До банкрутства, яке сталося минулого року, „Космо" входила у п'ятірку найбільших кредитних компаній Японії. Ш. Тайдо звинувачують у різних фінансових аферах, зокрема у незаконному кредитуванні підставних фірм. Компанія видала фальшивим фірмам кредити на суму 25,3 бльн. єнів (приблизно 250 млн. дол.). Майже всі ті „паперові" фірми належали родичам Ш. Тайдо і були створені спеціяльно для перепомповування фінансів з „Космо". На момент банкрутства у липні 1995 року їй так і не було повернуто 3.5 бльн. дол. боргів за раніше видані кредити.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486. UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446
(914) 626-5641, Fax (914) 626-0180, e-mail: unaestat@travel.ios.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

У поклоні матерям

Традиція вшановувати матерів окремим днем не є надто давньою, бо введено її щойно після Першої світової війни, але прийнялася вона у всьому цивілізованому світі надзвичайно швидко. І самозрозуміло, що ця потреба вшановувати тих, що дали нам життя, а з тим і життя всьому людству, виникла як необхідність, коли пращури впродовж віків шукали способу окремого вияву пошани жінці-матері.

Український народ завжди мав своєрідний вияв пошани до жінки-матері та берегині роду, а ставши народом християнським, ще з більшим пієтизмом віддавав шану ще одній матері — Матері Божого Сина. Відчувши її особливе піклування вже у перших роках християнського віровизнання, наші володарі віддали свій край і народ під Її покров. Пройшли століття, до почитання включено ще й третю матір — оту духовну істину, що скріплює кожну українську душу в одне суцільне єство — народ, Матір-Україну. І в цьому троїстому єднанні по сьогоднішній день живуть в душі нашого народу три найкращі жіночі ідеали — Матері Божої, Матері-України та матері рідної, життєдайниці. Материнську любов Богоматері Марії відчуваємо в її болеві, муці та жертвенності, що приносить вона в офіру під хрестом розп'ятого свого ж Сина-Бога. Любови Матері-України потребуємо, як цілющого зілля, щоб утвердити свою належність до народу, від котрого виводимо корені. Одначе у цей травневий день окремого вшанування земної матері-життєдайниці линемо думками до тієї, що дала нам початок, де б вона не була. Шлемо квіти та підтвердження своєї любови і шани, словами, що їх пишемо чи особисто висловлюємо тим матерям, які між нами, як це влучно висказав один із поетів: „За все, що маю, дякую тобі"... А тим, що їх Господь покликав у свої хороми, шлемо свої щирі вітання, долаючи безмежні простори вічности, щоб скласти їм дяку за всі ті щедрі ласки, що ми їх отримували та які давали і досі дають нам змогу завжди випливати на поверхню, серед буревіїв життя. Це найкраще передав інший український поет:

У цьому світі щось я значу
Тому, що в мене ти була.

Проте цей особливий день вшанування матерів не повинен залишатися тільки „славословієм", у цей день також теперішні матері повинні застановитися над своїми обов'язками матері-виховниці, перед якою завдання — виховати нове покоління. Вона мусить дати своїм дітям не тільки засади правди, любови, добра, пошани, справедливости, відваги та всіх інших чеснот життя. Вона, ця сьогоднішня мати, мусить передати своїм дітям не тільки фізичне забезпечення добробуту, але зобов'язана багатьма поколіннями передати їм і ці духовні надбання, що віками давали силу нашому народові протистоятись усім лихоліттям. Може це завдання під сучасну пору є, зокрема, важким для тих матерів, що з тих чи інших причин не вирощують своїх дітей на рідному українському ґрунті, а змушені це робити поза кордонами материка — України. У діяспорі завдання матері- українки є, зокрема важким до виконання, бо довкруги чуже море, але всюди є важко ростити чесну людину. Одначе виплекати в цій дитині серед чужого оточення гордість і пошану до рідного кореня, щоб не стала вона тільки одним із середників у котлі перетоплень, але повноцінною одиницею свого середовища.

Як би ми до цього дня вшанування матерів не підходили, дійсністю залишається одне, що ніхто не спроможний у будь-який спосіб віддати все належне матері. Ми тільки можемо бажати радости, здоров'я та тепла, щоб серце болю не зазнало, а душа жалю. Хай соняшним буде все майбуття. А лиш тоді у всій покорі скажімо — спасибі, рідна, за добро і любов, за ласкавість спрацьованих рук, безсонніі ночі та за те, що навчила йти шляхом прямим.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто ро-зуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція.*

Раїса Руденко

ПОТЕПЛІННЯ МІЖ УКРАЇНОЮ І ФРАНЦІЄЮ

Серед країн „великої сімки" Франція була єдиною, яка не поспішала визнавати незалежну Україну та налагоджувати з нею тісніші контакти. Під час недавньої візити до Франції голови Верховної Ради України Олександра Мороза, колишній міністер закордонних справ і колишній амбасадор Франції в СССР Жан Бернар Ремон сказав: „Зрозумійте, для нас Росія, Україна і Білорусь — неподільні".

Про Францію в Европі пишуть як про державу дуже амбітну, яка претендує на ролю лідера европейської спільноти. Тому вона зацікавлена у створенні західньоевропейського союзу без участи Америки. Франція водночас дуже симпатизує Росії, з якою вона пов'язана з давніх часів. Тепер же їй потрібна сильна Росія на противагу ЗСА. Отож, на думку Франції, прагнення українського народу до незалежности є марною витратою сил на незрозумілі амбіції.

Маючи понад 15 атомних електростанцій на своїй території, Франція категорично вимагає від України ядерного роззброєння і закриття Чорнобильської АЕС. Водночас фінансові труднощі України її зовсім це цікавлять. Французькі підприємці не вкладають грошей в українську економіку. Вони віддають перевагу Північній Африці, Латинській Америці, Китаєві і В'єтнамові. Отож і економічного зближення чекати не доводиться.

Однак час ішов, і французи змушені були погодитися, що українська незалежна держава є й іґнорувати цього не можна. Поки Франція намагалася применшити економічний вплив ЗСА в Европі, посилила свій вплив Німеччина, яка вкладає великі гроші в европейську економіку, в тому числі і в українську. Німецькі інвестиції незабаром прирівняються із можливостями ядерного стримування, яким володіє Франція, як член ядерного клюбу.

Коли доходить до суперечок, то ядерну зброю навряд чи хтось відважиться застосувати, а фінансові реґулятори можуть бути застосовані дуже ефективно. Не в захопленні Франція і від німецько-польських сьогоднішніх плянів. А тут ще швидше поглиблюється українсько-німецьке співробітництво. Минулого року французькі інвестиції в українську економіку становили вісім мільйонів долярів, а німецькі — 120 млн. Все глибшими стають відносини України і ЗСА, з якими пляни Франції не збігаються. Адже ЗСА не зацікавлені у збереженні російської імперії. Навпаки, вони намагаються тепер більше допомогти Україні.

Ці та інші міркування стали причиною того, що Франція почала виявляти політичне зацікавлення Україною. Вона намагається отримати контракти на виконання певних робіт у Чорнобильській зоні, в сільському господарстві, телефонічних зв'язках, транспортових тощо. А для цього треба мати прихильників у керівництві України. Отож на конференції „великої сімки", Росії та України в Москві президент Франції Жак Ширак доклав чимало зусиль, щоб учасники зустрічі проголосували за надання Україні допомоги для виконання програми закриття ЧАЕС. І українська сторона визнала, що без допомоги французького президента рішення могли не ухвалити.

Відразу після московської конференції парляментарна делеґації України вперше виїхала до Франції для налагодження контактів з французькими парляментаристами. Великого успіху це покищо не принесло, але зближення започатковано. Як зазначив О. Мороз, „Франція — країна особлива і якщо ми повернемо її обличчям до України, то до нас обличчям повернеться вся Европа".

П'ять років незалежности спливають, але це термін дуже малий і не дивно, що Україні все ще належить доводити, що вона є і буде.

Наталія Кібець

РІДНА МАТИ МОЯ

II

І врешті, ще однією мамою, особливо українців діяспори, є Україна, покинута через різні обставини: хто виїхав на заробітки й не вернувся, а більшість через окупацію України московсько-комуністичним урядом. Особливо після Другої світової війни розсіялися українські діти по цілому світі і понесли з собою надію знову її побачити. Дехто дожив до того щасливого часу, коли Провидіння дало можливість без кровопролиття Україні здобути незалежність, відвідали рідні місця і могили рідних (якщо вони збереглися), а багато не дочекалися. Не всяка рослина, пересаджена в інший ґрунт, проростає, не кожна людина на чужині асимілюється. Багато талановитої молоді не змогли влитися в чуже середовище і прийняти їх спосіб життя.

Стоючи на порозі п'ятої річниці незалежности України, на порозі вільного життя в Україні, читаєш з прикрістю новини, в яких ворожі сили намагаються знищити-занапастити волю українського народу і то найгірше, що не так „воріженьки", як свої „добрі люди". Правда, нелегко доводиться нині українській матері у знищеній комунізмом морально і матеріяльно Україні виховувати дітей, бо диявольська система комунізму була „власником" цілого життя народу. Терором і страхом уже з колиски „піклувалися дітьми", виховуючи московських яничарів. Але й в тих обставинах українські матері зуміли все таки виростити покоління дочок і синів, які керуються твердими внутрішніми переконаннями, протиставляться старому московсько-комуністичному впливові, сміло й відважно входять у життя і відбудову української держави. Нелегко також українській матері виховувати своїх дітей поза межами України серед різноманітного оточення, унапрямлювати їхні характери, зберегти їх при своєму роді і народі. Своїм дітям українська мати змальовувала Україну, вимріяну нею, якою вона могла б стати, якби була вільна. І з прикрістю доводиться стверджувати, що воно не зовсім так. 74 роки комуністично-московського виховання дало свої наслідки, воно витравило самопочуття гордости і пошани до своєї нації, свого походження, матірної мови, культури, традицій і обичаїв.

Тож з великою любов'ю і пошаною до всіх наших матерів — живих і мертвих, де б вони не були, шлемо доземний привіт і уклін, і молитву, а особливо до могил наших матерів у рідній Україні і скажемо: „Мамо, ми не принесли тобі сорому на чужині, ми виконували твої заповіти!" Віримо, що врешті тернистий шлях українських матерів закінчиться в сьогоднішній незалежній Україні — далекій нам, але близькій нашому серцю.

Добрим словом, квітами, теплом свого серця вшануємо матерів, які є з нами, або хоч і далеко від нас, але мама напевно почує нас, бо для маминого серця простори не існують. Вшануймо нашу Матір-Україну з її незалежністю, пригадуючи їй, що лише в єдності можна прямувати до її світлої державної майбутности. Вшануймо сучасних молодих матерів з надією, що вони виховують нове молоде покоління в українському патріотичному дусі великого духу і глибокої моралі.

Схилимо голови перед Пречистою Дівою Марією і проситимемо, щоб повсякчасно виступала в обороні нашої стаждальної Матері-України і її струдженого народу, вселила віру і надію в їхні серця на відбудову своєї рідної домівки, бо лише в своїй хаті своя правда і сила, і воля.

Н. Н.

БУТИ МАМОЮ — ЦЕ КАР'ЄРА

Кілька місяців тому я поїхала до школи забрати своїх дітей. Тільки відкрила шкільні двері, моя приятелька вихром підбігла до мене. Наталка кипіла від обурення.

„Чи ти знаєш, що ти і я є?"

Поки я вспіла знайти відповідь, бо готової відповіді на таке питання я не мала, вона пояснила причину свого запиту. Наскільки я зрозуміла, вона тількищо повернулася з міського бюра, де їй треба було відновити свою шоферську ліцензію. Запитана урядничкою, який її „фах", Наталка на хвилинку завагалась в непевності, як себе клясифікувати.

„Що я маю на увазі", пояснила урядничка, „є — чи ви маєте працю, чи ви працюєте — чи ви тільки...?"

„Певне, що я працюю", відрубала Наталка, „я є мама".

Урядничка поблажливо посміхнулась і написала: „Фах: господиня".

„О, ні", запротестувала Наталка, „я волію бути вписана, як мама".

„Ми не маємо окремої рубрики для мамів, „господиня" покриває все", заявила урядничка рішуче.

Я зовсім забула про цей випадок, аж одного гарного дня я опинилася в подібній ситуації тільки з різницею, що мені це трапилося в будинку нашої міської управи. Урядничка, очевидно, була одною з тих, які проміняють родинне життя на кар'єру — зрівноважена, офіційна й пройнята ідеями високозвучних титулів, в роді: „офіційний інтерпелянт" або „міський реєсратор".

„Ваш фах?" процідила вона.

Що мене спонукало це сказати, я не знаю. Слова прямо попливли:

„Я є співдослідником в галузі розвитку дитини й людських взаємовідносин".

Урядничка, здавалось, завмерла. Перо, яке вона тримала, так і зупинилося на пів у повітрі й поглянула на мене так, наче б вона мене зовсім не зрозуміла. Я поволі повторила свій титул, підкреслюючи найбільш багатозначні слова. З великим подивом я слідкувала, як пишно красувалась моя заява, вписана чорним чорнилом в офіційному квестіонарі.

„Чи можу я запитати", звернулася урядничка з зовсім новим зацікавленням, „що власне ви робите в своїй галузі?"

Спокійно, без найменшого хвилювання в голосі я відповіла: „Я маю суцільну програму дослідів (про себе подумала: „і що тільки мама не робить?"), в лябораторії, а також на полі практичної діяльности (нормально, я сказала б в хаті й в городі). Я працюю для своїх зверхників (вся моя родина) і вже здобула чотири почесті (всі доньки). Зрозуміло, що ця робота є одною з найбільш складних і вимагаючих (може якась мама не погодиться?) і дуже часто мені доводиться працювати 14 годин денно (24 найбільш правдоподібно). Одначе, кар'єра ця куди цікавіща, аніж більшість інших кар'єр, які собі жінки вибирають. Як нагорода — приходить вдоволення, якого не можна купити за ніякі гроші.

Нотатка поваги до мене помітно збільшувалася, як урядничка кінчала виповняти формуляр. Коли вже все було полагоджене, вона встала, провела мене до дверей і з вишуканою ввічливістю попрощалась.

По дорозі додому я відчувала велику приємність, підбадьорена своєю надзвичайною, новою кар'єрою.



Вдома мене привітали мої „лябораторійні" асистенти у віці: тринадцять, сім і три роки. Згори доносився ангельський голос експериментального моделю (шість місяців) з програми Розвитку дитини, випробовуючи нові вокальні форми. Я тріюмфувала з приводу блискучого успіху й своєї перемоги над бюрократією. Я ввійшла в офіційні списки, як видатна й необхідна для людства істота, а не тільки, як „чергова...".

Дім і діти — яка розкішна кар'єра.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про матерів з України

Друга неділя травня — це День Матері, який тепер відзначають не лише у західніх країнах, але і в Східній Европі, де донедавна звикли відзначати лише день жінки — 8-го березня. І ще до сьогодні за звичкою чи, може, і тугою за „давніми добрими роками" комуністичного панування, 8-ме березня святкують, хоча тут і там звикають вже до Дня Матері.

Але ми тут, в Північній Америці, перебрали це свято цілком і вітаємо його кожний раз з більшим або меншим зворушенням та чекаємо на вияви пошани для цієї найстаршої у світі професії, якою є материнство. А ця професія змінилася тепер, здається, в цілому світі, разом з боротьбою за рівноправність і за вимогою обставин, які змусили поруч із материнством до заробіткової праці або професійної кар'єри.

Змінилося також відзначення Дня Матері. Може тут, де проживаємо, з'явилося, як у всьому, надто багато комерційности, прихапцем закуплених дарунків, а замало тепла, любови та подяки матерям за все, що вони зробили чи роблять для своїх дітей. І ніяк не віддає глибини того свята нашвидкоруч написана карточка з привітаннями, випадковий подарунок, або шоколядки. Все це лише зовнішні радості Дня Матері, які, може, і гарні, але тільки зовнішні.

Шукаємо глибини, яку важко якось у сьогоднішньому світі знайти і в тому шуканні так хотілося б мати якнайбільше того внутрішнього тепла, проблиски якого у нашому поспішному і складному житті такі рідкі й немічні.

А є тепер між нами одна група матерів, що найбільше того тепла і зрозуміння потребують у своїй важкій дійсності. Це доволі вже велика група наших матерів з України, що перебувають тут між нами в ЗСА, не для приємности, не для бажання втечі від обов'язків, але саме з єдиного бажання допомогти фінансово у важкій ситуації своїй родині.

Їдуть вони, отже, за море, як колись наші перші емігранти, на важкий фізичний заробіток, залишаючи часто дітей на опіку бабуні та шукають тут за місцем, в якому можуть бути наймичками, куховарками чи нянями у чужих їм мовою та звичаями родинах, бо таке є тепер єдине доступне для жінок з України джерело заробітку.

Часто це праця, яка пригадує щоденні материнські обов'язки, але наскільки легше виконувати її у власному домі і у власній родині. Бути в наймах — ніколи не є приємним почуттям, а ще бути в наймах у чужому заокеанському краю, з тугою за рідними — особливо важко. Трапляється і таке, що наші „наймички" найновішого типу є використані до краю, а то і стають жертвами злочинів чи використання. Ось недавно читали ми в пресі про те, що в Ню Джерзі негритянка із зависти побила українку, бо її залишили у праці, а негритянку звільнили. Або читаємо, що вимагають праці сім днів на тиждень, за низькою оплатою, без відпочинку. У листах, що їх дістає О-КА, не одна така сумна розповідь та не одне прохання допомоги. Чи може бути у відповідь замість співчутливо поданої руки від нас лиш погірдливе „ті, з України"? Чи забули ми, що такою самою працею розпочинали колись наші матері, а й ми самі? А у всіх таке саме бажання і колись і тепер — допомогти своїм дітям до кращого життя.

А все ж теперішні матері, ті з України, куди більше самотні. Хто їм принесе квітку в День Матері, хто напише карточку чи запросить у гостину? Ця неділя буде для них, як кожна інша, навіть у „вихідне", куди їм іти?

Чи подумаємо про них, ми — ті щасливі, що будуть в цю неділю у колі родини, дітей чи внуків святкувати „свій" день? Чи віддамо їм не подарунок, навіть не квітку, а теплу руку і малу частинку нашого сердечного почуття? Щоб легше було перетривати той та інші святочні дні на величезному двірці світу з кінцевою зупинкою вдома.

У неділю, 12-го травня цього року я піднесу символічну китичку квітів усім тим забутим, запрацьованим матерям з України, що загублені, самітні, далеко від своїх дітей, але з думками про них тиняються тепер по чужих домах і чужих сторонах, куди їх викинуло в гущу чужих, байдужих людей, материнське серце.

О-КА

Микола Луків

Матері

За все, що маю, дякую тобі,
За все, що маю і що буду мати.
Ночами сняться зорі голубі
І вишні білі на причілку хати.

Немов пилинку світ мене крутив.
Ловив я мрію і мету високу.
Пробач мені, що тяжко завинив, —
Лишив тебе на старість одиноку.

Та й що я знав, коли із дому йшов.
Хіба я міг в ту пору зрозуміти,
Яка святиня — мамина любов,
Яка то мука, як лишають діти.

Аж отепер, коли я батько — сам
І час прийшов стрічать і проводжати,
Я знаю ціну тим святим сльозам,
Які тобі судилося спізнати.

Тому і сняться зорі голубі
І вишні білі на причілку хати.
Тому й спішу подякувать тобі
За все, що маю і що буду мати.

Уряд Канади виділяє 2.2 млн. дол. на проєкт законодавчої освіти

Міністер уряду Канади Енн МекЛеллан повідомила 12-го квітня, що Канадський Інститут Українських Студій (КІУС) Албертського університету, як канадська установа, відповідальна за плянування і впровадження Канадсько-українського проєкту законодавчої освіти (КУПЗО), отримає 2.2 млн. дол. Фінансування провадитиметься через Канадське бюро міжнародного розвитку (CIDA).

На пресконференції, влаштованій в Албертському університеті, міністер МекЛеллан відзначила, що КУПЗО „має намір підтримати продовжувані економічні та демократичні реформи в Україні шляхом зміцнення здатности прийняття рішень законодавчих та виконавчих інституцій тієї країни" з метою розробити „ефективні, орієнтовані на реформи, законодавство і політичний курс". Протягом терміну проєкту, розрахованого на три з половиною роки, будуть організовані освітні програми з шести ділянок для 120 українських законодавців та урядових чинників. Міністер зазначила, що уряди трьох степових провінцій — Алберти, Саскачевану і Манітоби, — як і бюро спікера парляменту Канади, підтримують проєкт і братимуть участь у влаштуванні робочих семінарів для українських офіційних чинників, серед яких — депутати Верховної Ради України і члени Кабінету Міністрів, працівники їхніх бюр, юристи-експерти і представники місцевого врядування.

Освітні програми КУПЗО організуватимуться з певних тем розроблення політичного курсу і законодавства, визначені українськими учасниками як першочергові у ділян-ках, де Канада може зро-бити значні внески. Щоро-ку провадитиметься стажування з двох тематичних ділянок. У цілому, продовж терміну проєкту буде здійснено шість навчальних програм.



На фото (зліва): Енн МекЛеллан, Лен Деркач, Мирон Ковальський, д-р Марта Пайпер, Ед Стельмах, Тарас Соколик, Андрій Бенюк, д-р Зенон Когут, Стенлі С. Шумейкер.

Концепція проєкту зародилася з усвідомлення того, що проведення демократичних і ринкових реформ в Україні залежатиме до великої міри від політки, впроваджуваної українським Урядом, і характером законів, прийнятих Верховною Радою України. Для підтримки розвитку демократичної держави, базованої на пануванні закону, й ринкової економіки в Україні залишається і далі необхідним розробка великої частини законодавства з проведення реформ. Скажімо, в ділянці економічного законодавства, багато законів, які могли б стимулювати економічну діяльніть в Україні, включно з законом про чужі капіталовкладення, залишаються не уточненими. Міністер МекЛеллан підкреслила на пресконференції, що „законодавчу і структурну слабість економічного сектора не раз вказують канадські фірми як головні перешкоди до економічного капіталовкладення у ту країну".

В Україні партером КІУС з управління проєктом виступатиме Міжнародний Центр Перспективних Досліджень (МЦПД), раду директорів якого очолює д-р Богдан Кравченко, колишній директор КІУС. МЦПД є незалежною, безприбутковою організацією, яка була заснована президентським указом у 1993 році з метою допомоги українському Урядові у виробленні і впровадженні програми ринково-економічних реформ. У своїй керівній діяльності МЦПД тісно співпрацюватиме з Консультативно-дорадчою радою при Верховній Раді України, яку очолює д-р Богдан Гаврилишин, професор-емерит і колишній директор Міжнародного інституту менаджменту в Женеві (Швайцарія). Консультативно-дорадча рада, створена Президією Верховної Ради у березні 1991 року, складається з одинадцяти визначних осіб з Канади, Німеччини, Великобританії, Еспанії, Швеції, Швайцарії та ЗСА, виступає дорадником Верховної Ради з правних і економічних питань, а також з міжнародної політики.

Загальний фонд КУПЗО складає, за підрахунками, 4 млн. дол., найбільша частина якого — 2.2 млн. — буде внесена Канадським бюром міжнародного розвитку. Балянс у сумі 1.8 млн. дол. складе підтримка осіб, корпорацій та фундацій, а також внесок у негрошовій формі, як, скажімо, час та експертиза працівників КІУС, Албертського університету, українських партнерів, урядів Алберти, Саскачевану і Манітоби, а також бюра спікера парляменту Канади і неурядових закладів.

Проєкт був розроблений КІУС з участю і підтримкою провінційних і федеральних політиків. Лаврентій Декор, голова Ради директорів, що дораджуватиме КІУС з питань цього проєкту та сприятиме контактам між урядом, громадськими організаціями та приватним сектором, які бажатимуть взяти участь у проєкті, зазначив, що успішне завершення підготовчої праці над проєктом вимагало високого рівня кооперації між політичними партіями Канади. Рада директорів, яка включає лібералів, консерватистів, нових демократів та незалежних політиків, складається з наступних осіб: Стенлі С. Шумейкер, депутат (дільниця Драмгеллер) і спікер леґіслатури Алберти; Дейвид Килгор, депутат парляменту (дільниця південносхідній Едмонтон) і заступник спікера Парляменту Канади; Лен Деркач, міністер сільського розвитку провінції Манітоба (Вінніпеґ); Рейнел Андрейчук, сенаторка з Ріджайни, провінції Саскачеван; Володимир Ластівка, депутат парляменту Канади (дільниця Сейнт Катарінс, Онтаріо) і голова парляментарної групи канадсько-української дружби; Лаврентій Декор (голова), депутат леґіслятури Алберти (дільниця Ґленґаррі, м. Едмонтон); Ед Стельмах, депутат леґіслатури Алберти (дільниця Веґревилл-Вайкінґ) і заступник партійного організатора Консервативної партії Алберти; Мирон Ковальський, депутат леґіслатури Саскачевану (дільниця Принс Алберт-Карлон); Андрій Бенюк, депутат леґіслатури Алберти (дільниця Норвуд, м. Едмонтон); Вилсон Парасюк, міжнародний консультант фірми "Quorum International" (Ванкувер); д-р Богдан Гаврилишин, голова Консультативно-дорадчої ради при Верховній Раді України; Майкл Звек, правнича компанія "Ogilvie and Co." (Калґарі); Ігор Бардин, правнича компанія "Mitchell, Bardyn and Zalucky" (Торонто); Богдан Онищук, правнича компанія "Smith, Lyons, Torrance, Stevenson and Mayer" (Торонто); і д-р Зенон Когут, директор Канадського Інституту Українських Студій Албертського університету.

За довідками та інформацією або щоб отримати брошуру слід звертатися на адресу: CULE Project, CIUS, 352 Athabasca Hall, University of Alberta, Edmonton, AB, T6G 2E8 Canada; телефон: (403) 492-4341 або 492-2972, факс: (403) 492-4967, E-mail: cius@gpu.srv.ualberta.ca.

П О Д І Ї

ВІДЗНАЧЕННЯ 30-ЛІТТЯ ПРАВОСЛАВНОЇ КРЕДИТІВКИ

Сомерсет, Н. Дж. — Українська Православна Кредитова Кооператива влаштовує бенкет з нагоди свого 30-ліття. Бенкет відбудеться у суботу, 25-го травня, в Holiday Inn of Somerset, 195 Davidson Ave., Somerset, N. J., початок о год. 6-ій вечора. Відбудеться вечеря і мистецька програма. Вступ — 20 дол. Квитки можна придбати в канце-лярії кредитівки, тел. (212) 533-2980 або (908) 469-9085.

ВІДЗНАЧЕННЯ 70-ЛІТТЯ СУА

Ірвінґтон, Н. Дж. — Окружна Управа СУА в Ню Джерзі влаштовує святочний полуденок з нагоди відзначення 70-ліття СУА, який відбудеться у неділю, 19-го травня, в залі УНДому, 140 Проспект аве. в Ірвінґтоні, Н. Дж. Початок о год. 1-ій після полудня. Під час полуденка відбудеться вшанування Софії Андрушків. Ціна квитків — 15 дол. Їх можна придбати у членок СУА, або до 15-го травня — поштою, виписуючи чеки на UNWLA і висилаючи на адресу UNWLA, c/o Lesia Padkowsky, 11 Clinton Terr., Irvington, N. J. 07111.

ШЕВЧЕНКІВСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці та Українська Вільна Академія Наук в Америці влаштовують травневу Шевченківську конференцію, яка відбудеться у суботу, 18-го травня, в НТШ, 63 Четверта аве. між 9-ою і 10-ою вул. в Ню Йорку. Початок о год. 5-ій вечора. З доповідями виступлять д-р Ніна Строката-Каранська, ред. Микола Рябчук та д-р Ганна Чумаченко.

ЗАБАВА В ДЖЕРЗІ СИТІ

Джерзі Си余, Н. Дж. — Місцевий Український Народний Дім, 90-96 Фліт вул., влаштовує весняну забаву, гратиме оркестра „Журавлі". Забава відбудеться у суботу, 11-го травня, о год. 9-ій вечора. Вступ — 10 дол. Телефон для інформацій (201) 656-7755.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УМ

Ню Йорк. — Управа Українського Музею повідомляє, що річні Загальні збори УМ відбудуться у неділю, 9-го червня, початок о год. 2-ій після полудня. Адреса УМ: 203 Друга аве. в Ню Йорку. Програма нарад поміщена у „Свободі", ч. 89 з п'ятниці, 10-го травня ц. р.

Бавнд...

(Закінчення зі стор. 1)

чукові, Миколі Лютому та Орисі Гевко, які зорганізували аж три (а по суті чотири) чудові зустрічі. А ще вдячність моя відомій покровительці і пропаґандистці української культури у Філядельфії Уляні Мазуркевич, кінопродуцентові з Йонкерсу, Н. Й., Ярославові Кулиничеві і його дружині Наталії, які допомагали мені в праці гарним лаштунком, транспортом.

— Ви прибули у дні відзначення трагічної сторінки в історії України — десятиліття чорнобильської трагедії...

— Так, я мав нагоду і про це сказати кілька слів, у тому числі і поетичних, чи й навіть пісенно-поетичних. Але (і може це найголовніше!) я мав можливість побачити людей і відчути, як в унісон з нашими б'ються їх неспокійні серця, котрі живуть любов'ю до української рідної землі. Мені пощастило побувати на церемонії садіння української берізки, до корінців якої укладали ґрунт діти філядельфійської української школи — від семирічних і аж до цьогорічних випускників. Це була зворушлива хвилина, сповнена високого надхнення, бо діти немов би переймали від батьків естафету поріднення молодих українців зі своєю Батьківщиною, зі своєю отчою землею.

— Ви мали поетичні зустрічі, мабуть, не лише у Філядельфії?

— Звичайно. Я читав свої твори перед учасниками теоретичної конференції з нагоди 75-річчя Українського Вільного Університету, що відбулася в Ню Йорку. В добрій, зворушливій атмосфері пройшов мій виступ і в Українському Народному Союзі, де, як я помітив, були і працівники газети „Свобода". За організацію такої зустрічі я щиро вдячний предсідникові УНС Уляні Дячук, секретареві Марті Лиско і працівниці УНС Оксані Тритяк... Не маю права не згадати ще одне ім'я — Ярослави Ґеруляк, невтомної, як кажуть, „нашої Слави", яка „опікується" мистецтвом і поезією як голова Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку. Це завдяки їй відбулася чудова виставка петриківського живопису, яку презентував Андрій Пікуш. І мені випало виступити саме в цьому клюбі і саме завдяки великим старанням пані Ярослави, яка за умов „крайнього дефіциту часу" все ж таки змогла організувати публіку.

— Наскільки я знаю, зі своїми поезіями ви виступали і в Бавнд Бруку.

— Так. Там відбулася презентація і моєї першої книжки, на сторінках якої, до речі, висловлена подяка Сестрицтву місцевої церкви. І тепер багато людей забажали мати книжку „Серцетрус", з якої я прочитав ряд поезій, написаних у різні роки, в тому числі й нових — про наше складне сьогодення. Складне тим, що в боротьбі за владу, за право розпоряджатися надбанням держави недобросовісні політичні сили штучно ними ж створені негаразди прагнуть пов'язати з завоюванням незалежности.

— Але в Бавнд Бруку ви мали ще одну мету, крім презентації своєї но-вої збірки. Маю на увазі ваш проєкт написання книжки саме про Бавнд Брук. Як сприйняли там ваш проєкт?

— Це ви зачіпаєте тему досить щемну. Бавнд Брук як Пантеон, як духовний осередок України на американському континенті мене зацікавив ще три роки тому. Тоді я вперше поцікавився літературою про цю нашу національну святиню, хоча й віддалену від України, але духовно споріднену з нею. На жаль, до сьогодні ні історія Бавнд Бруку, ні його духовно-політичний ореол не втілені в якусь ґрунтовну літературну форму, працю. Хоча над прахом синів і дочок з усієї України — від сходу до заходу, від Кримського узбережжя до Полісся витає незламний дух нашої волі, національної ідеї, і Віри, і Надії, і Любови. Ось і задумав я створити своєрідну меморіяльну книгу „Банд Брук — святиня нашого духу".

— І що ж?

— Я мав розмови з багатьма людьми, і всі вони, як один, підтримали мій задум, готові посприяти у виданні книжки. Мій задум і вже здійснену роботу підтримала Консисторія Української Православної Церкви і, зокрема, Владика Антоній. Я вже зібрав деякі архівні матеріяли, записав на маґнетофонну стрічку розповіді цікавих людей.

— А якою ви бачите цю книжку?

— Це має бути ґрунтовне за змістом і висохудожнє за оформленням видання українською і англійською мовами, з художньо-публіцистичним осмисленням самого цього явища — Бавнд Брук. Це буде книжка для кожної родини і тут, в Америці, і в Україні, чиї близькі чи далекі родичі навічно спочили тут.

— Що ж, ваш оптимізм гідний захоплення. Відчуваю, що останню крапку ми так і не поставили, та надіюся, що розмову ми продовжимо. Успіхів вам і в поетичній творчості, такій же, як і нині, високій і громадянській, і у написанні книжки „Бавнд Брук — святиня нашого духу".

— Дякую! Нехай так і буде.

— Щасливої дороги в Україну!

ВИСТУПАЮЧИ ПЕРЕД виборцями у російському місті Волґоґраді, колишній президент Совєтського Союзу Міхаїл Ґорбачов, який тепер є одним з претендентів на пост президента Росії, повідомив, що в найближчі дні оприлюднить свою передвиборчу програму. Вона складається з десяти точок, підпорядкованих єдиній цілі — „покласти край руїнівним процесам у державі". М. Ґорбачов назвав два арґументи, що спонукали його висунути свою кандидатуру на президента: поперше, він „не погоджується з курсом реформ, які здійснює теперішня влада", подруге, має „твердий намір унеможливити прихід до влади Зюґанова, поряд з яким стоять такі зловісні постаті, як генерал Варєнніков, Анпілов та інші". На думку М. Ґорбачова, Комуністичну партію Російської Федерації не можна ставити на одну дошку з лівими партіями колишніх соціялістичних країн Східньої Европи, бо російські комуністи „так нічого й не навчилися від історії".

Ф. В. ДеКлерк...

(Закінчення зі стор. 1)

надто щасливим і така його заява не була великою несподіванкою для багатьох, зокрема коли він сказав, що перша нерасова демократія Південної Африки є настільки міцною, що потребує здорової опозиційної партії. Ф. В. ДеКлерк і його однопартійні друзі залишаються на своїх становищах в Уряді президента Н. Мандели до кінця червня. „Наше рішення треба розглядати, як важливий крок у дозріванні та нормалізації нашої молодої демократії," — заявив Ф. В. ДеКлерк.

Хоча вихід Національної партії з коаліції не зробить великої різниці в державному правлінні, то все ж таки це може неґативно позначитися, коли брати до уваги постійний неспокій білих громадян за їхню майбутність у країні, де через 46 років вони були володарями.



П О В І Д О М Л Е Н Н Я

У „Свободі" ч. 80 за 27-го квітня були надруковані списки жертводавців, які склали датки у Фонд Допомоги сиротам замість квітів на могилу світлої пам'яті Зіни-Софії Раковської.

Хочемо довести до відома, що цей список не є остаточний, бо й надалі надходять датки від людей, які хотіли б допомогти сиротам, що так очікують нашої підтримки.

Сума дотепер зібраних пожертв становить понад 9,000 долярів.

Остаточні списки жертводавців будуть надруковані у „Свободі" за червень місяць 1996 року.

Нехай Всевишній винагородить усіх за такі добрі і співчутливі серця і вчинки!

ІГОР РАКОВСЬКИЙ з родиною

В П'ЯТУ СУМНУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
мого найдорожчого МУЖА, незабутнього
БАТЬКА і ДІДУСЯ

бл. п.

проф.

ОСИПА ГУЛЕЯ

жертвую 100 дол. на Фонд допомоги сиротам в Україні і 100 дол. на допомогу олімпійцям з України.

Дружина — ЗЕНОВІЯ і родина

Виділено...

(Закінчення зі стор. 1)

дення з використання Чорнобильської АЕС. Про це сказано у меморандумі про порозуміння, підписаному між „великою сімкою", Европейською комісією та Україною в Оттаві 20-го грудня 1995 року.

Даний проєкт відрізняється від інших проєктів Тасіс, оскільки Київенерґопроєктом — українська організація, виконуватиме більшу частину праці і буде головуючою в консорціюмі.

Матусине тепло

Ой скільки квітів звідусіль
Червоні, білі, сині!
Всі поспішають, всі несуть
Своїй матусі милій.

Це ж День Матері сьогодні
Любих діточок збере.
Мама — щастя, мама — радість,
Мама — рід людський веде!

Матусі, матуді, матусі ви милі,
Всміхніться сьогодні, щоб там не було,
В колі родиннім тихім, затишнім
Ви всім даруєте тільки добро.

А руки матусі, натруджені руки,
Скільки в них вміння, а скільки тепла!
І погляд ніжний, щирий, ласкавий.
Дай Бог їй здоров'я, щоб завжди цвіла.

Знає вона ощасливити рідних
І казку зробити у домі своїм.
Знає вона ще й прикрасою бути
В танці, у праці на диво усім.

Тільки матусине серце зуміє
Теплом обігріти кутки льодові,
Серце матусі, це серце Марії,
Іскорка вогника завжди у нім.

Вогник матусі не гасне ніколи
Він то жевріє, то мерехтить.
Завжди освічує всім тим дорогу,
Хто заблудився у темряві вмить!

То ж вітаєм вас сьогодні
І бажаєм назавжди
Ласки, вдячности, любови,
Щоб велось з роси й води.

Ірина Батьо-Гавраняк
Львів-Елізабет

РЕСПУБЛІКАНЦІ В КОНҐРЕСІ запропонували нову версію збалянсовання державного бюджету, який є набагато більше поблажливішим щодо всяких обмежень. Багато точок у цьому пляні є дуже співзвучними з пляном, що його минулого тижня запропонували спільно 20 поміркованих поглядів демократів і республіканців і який президент Билл Клінтон похвалив. Сенатор Роберт Дол уважає, що запропонований ними плян збалянсовання державного бюджету „ є дуже поміркованим і дуже відповідальним бюджетом, який буде збалянсованим у 2002 році".

Громада Кергонксону вшанувала жертви Чорнобиля у 10-ту річницю

Тут у п'ятницю, 26-го квітня 1996 року, місцева українська громада гідно і достойно вшанувала жалобним зібранням жертви трагедії Чорнобиля у 10-ту річницю.

О год. 4-ій по полудні була відправлена Панахида в церкві св. Трійці, яку відслужили о. парох В. Заяць і о. канонік Е. Шараневич, який виголосив зворушливу проповідь про це велике нещастя України.

Після Панахиди уформувався похід із горіючими свічками до залі „Веселка" на Союзівці, де відбулася Жалібна академія. Її відкрила коротким словом голова Громадського комітету д-р Стефанія Барановська і візвала присутніх вшанувати і пом'янути пам'ять жертв Чорнобиля однохвилинною мовчанкою. Вона привітала присутніх, у тому конґресмена Морріса Гінчі, який прибув, щоб разом з нами пом'янути і вшанувати пам'ять невинних жертв. Полковник Данило Слободян представив конґресмена Гінчі і попросив його до слова. Конґресмен у своїй доповіді виявив добре знання історії України, підкреслив, що щойно катастрофа Чорнобиля заставила досі байдужий західній світ до України поцікавитися нею, а намагання Москви затаїти цю страшну подію відкрила деяким людям, хоч далеко не всім, очі на безвідповідальну і безпощадну політику Москви.

Професор Володимир Бакум у своїй доповіді накреслив трагічну історію чорнобильської катастрофи, жертвою якої впало неселення, в тому багато дітей, тваринний і рослинний світ. Жахливі наслідки будуть продовжуватися ще довгі роки. Червона Москва, ще більше ніж біла, виточувала весь час з України останні соки, а в заміну давала нам голод, переслідування, каторжні роботи, розстріли і радіяцію. І цей хрест ніс і далі все ще несе наш багатостраждальний народ. Перебуваючи в Україні з викладами французької мови в університеті в Києві, проф. В. Бакум, разом з дружиною Оксаною мали змогу відвідати лікарні, де лікують заражених радіяцією дітей. Це було потрясаюче видовище, бо йдеться тут не лише про нашу долю, а й про майбутнє поколінь.

У мистецькій частині програми успішно виступали: місцевий мішаний хор „Золотий гомін" під дириґентурою д-ра Олега Волянського, який виконав на початку дві пісні: "Чорна рілля ізорана" і „Козака несуть" в обробці С. Людкевича і М. Леонтовича. Ліда Підлуська рецитувала вірші про вибух реактора в Чорнобилі, написані дітьми української школи в Торонто, а учень Михайло Химинець віддеклямував вірш Ольги Гриньків „У десяту річницю Чорнобиля".

Милою несподіванкою був виступ тріо у складі: д-р Лев Волянський, Марія Мирослава Мандзій-Волянська і Наталя Гончаренко, які виконали пісні: „На вічну пам'ять Чорнобиля" (варіяції Лева Волянського на тему стрілецької пісні); „Ой попливи, утко" —народну пісню в обробці Богданни Волянської: „Каже Ангел дитині" — композиції на слова Олекси Стефановича Л. Волянського. Акомпаньямент на фортепіяні і ґітарі — Лев Волянський. Виступ тріо дуже збагатив мистецьку програму. Зеня Бундзяк рецитувала вірш доньки Ліни Костенко Оксани Пахльовської „Чорнобильські села". І знову хор „Золотий гомін" виконав пісні: „Встає хмара з-за Лиману", слова Тараса Шевченка, музична обр. В. Ємця і „Услиши, Господи", музика І. Лаврівського. Академію закінчено піснею-молитвою „Боже великий, єдиний".

Під час академії проведено збірку на лікарню в Луцьку, де лікуються сотні дітей заражених радіяцією Чорнобиля. Збірка разом із вступами дала суму понад 1,500 дол.

Декорацією сцени на цьому жалобному святі займалися подружжя Вітенки.

Д-р Роман Барановський

Нова стипендія для підтримки українських студій

Торонто (КФУС). — Створено нову стипендію вартістю 4,000 дол. для студентів, які концентруються в різних галузях українських студій, — повідомляє фундатор стипендії, Канадська Фундація Українських Студій.

Стипендія призначена для учасників чотирилітніх курсів в канадських університетах, які мали б завершитися бакалавреатом або рівнозначним науковим ступенем.

Податися на стипендію зможуть ті хто поступає на другий рік університету. Успішний кандидат одержить 1,000 дол. на другий рік навчання. Дальше одержить 1,250 дол. на третій рік навчання, а відтак 1,750 дол. на четвертий. Це з умовою, що українські студії становитимуть в цих роках важливу частину навчання, та при осягненні задовільних оцінок.

Стипендія під назвою „Стипендія пам'яті президентів КФУС" створена, щоби вшанувати голів фундації, що вже відійшли, а це: покійних Святослава Фроляка, Івана Стасюка, Володимира Сурму Тарнопольського.

Повідомляючи про створення стипендії Мирослав Дяковський, теперішній голова фундації, сказав: —„Цією стипендією фундація продовжує свою працю на користь українським студіям. Віримо, що українські студії продовжують, як все, бути важливими для нас як української спільноти тут в Канаді, для самої Канади, а також і для України.

Фундація, яка була створена як окреме тіло в 1974 році членами Об'єднання Українських Професіоналістів і Підприємців Канади, збирає фонди на користь українських студій в Канаді, хоч її праця не без добрих наслідків в інших частинах світу. В Канаді вона, наприклад, піддержала українські студії у таких університетах, як торонтонський, манітобський, албертський та йоркський.

Фундація також широко відома як установа, яка фундувала видання англомовної „Encyclopedia of Ukraine", проєкт в здійсненні якого вона була партнером Наукового Товариства ім. Шевченка (Сарсель, Франція) та Канадського Інституту Українських Студій (Албертський університет). Крім того, Фундація дала фінансову допомогу для видання англійського перекладу монументальної „Історії України-Русі" Михайла Грушевського, та на випуск посібників „Нова", новаторської методології навчання в школі української мови дітей, що її не засвоїли дома.